

ذره بین

چرخاندن مجرم برخلاف قانون

با گذشت پنج روز از چرخاندن مجرمان در خیابان‌های شهر همچنان فیلم‌های این مهم گردانی در فضای

ناصر صمدزاده
وکیل پایه یک دادگستری

مجازی دست به دست می‌شود. در صحنه‌های این فیلم ضرب و شتم مأموران دیده می‌شود که متهمان از گزندشان در امان نیستند. البته این شکل از مجازات از گذشته‌های دور در کشور دیده می‌شد. مجرمانی با آفتابه برگردن، با پوشش لباس زنانه یا به شکل وارونه، سوار بر الاغ در شهر چرخانده می‌شدند. پدیده مجرم‌گردانی از دهه‌های گذشته مرسوم شد. این درحالی است که زندگی اجتماعی آن زمان با اکنون که در آستانه سال ۱۴۰۰ قرار داریم، متفاوت بود؛ این درحالی است که شمار جمعیت چند برابر شده، فرهنگ‌ها و باورها متفاوت و سرعت انتقال اطلاعات در سطح بالایی قرار گرفته است. به عبارت دیگر، هر نسل با نسل گذشته خود به جهت پیشرفت در علم و دگرذیسی اعتقادی کاملا تغییر کرده است. به همین خاطر، نمایش مجرمان برای شکستن ابهت پوشالی‌شان در انتظار عمومی، که زمانی برای جامعه شاید به عنوان یک هنجار قلمداد می‌شد، در سال ۹۹ یک ناهنجاری اجتماعی است که می‌تواند پیامد و آستان جرایم دیگر باشد.

نگرش اسلامی به جرم و مجازات

جامعه اسلامی ایران با دین مبین اسلام رشد یافته است. تمام تعالیم و تربیت‌های جامعه نیز با رفتارهای ائمه اطهار و بزرگان دینی گره خورده است. حال اینجا با این سوالات مواجه می‌شویم که در کدام مکاتب دینی و آیات قرآنی و مواد اصول قانونی ریختن آبروی مسلمان جایز شمرده شده است؟

و اینکه مجرمی که اتهامش محل بحث فراوان جرم‌شناسان و جامعه‌شناسان و مسئولان است، به غیر از مجازات تعیینی که باید در قانون مجازات اسلامی مشخص شود، در کجای قانون آمده است که متهم را در انتظار عمومی به فلاکت‌ترین وضع گرداند؟

آیا چرخاندن متهم، اقتدار نمادین و نمایشی و به عبارت دیگر ژست قدرت مجرمان احکام نیست؟

هدف غایی تعالیم و تکالیف اسلامی قرب الهی، جرم‌ستیزی و انسان‌شدن است. اگر مجازاتی وضع شده، از بابت تنبیه و بازگشت به اجتماع است، نه نفاق و نخوت.

اقتدار مجرمان احکام زمانی آشکار می‌شود که جامعه از وجود مجرم پاک شود یا به حداقل برسد، اینکه با اقدام نمایشی چندین مأمور یک مجرم را دست‌بسته در انتظار بگردانند، آیا دل مردم آرام می‌گیرد؟ آیا دستورات و توصیه‌های اسلامی است؟

به موجب اصل سی و نهم (۳۹) قانون اساسی: «هتک حرمت و حیثیت کسی که به حکم قانون، دستگیر، بازداشت، زندانی یا تبعید شده، به هر صورت که باشد، ممنوع و موجب مجازات است.» این یعنی اگر متهمی دستگیر شد، نباید نسبت به او الفاظ رکیکی به کار ببرید یا او را کتک بزنید، این‌گونه اقدامات از لحاظ حقوقی قطعاً هتک حیثیت و حرمت متهم هستند. از جهت فقهی - حقوقی هم چرخاندن متهمان نیز یک مجازات است و به موجب اصل سی و ششم قانون اساسی: «حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد.» که در این اصل مشخص می‌کند تنها دادگاه باید به مجازات متهم حکم بدهد و این مجازات هم باید به موجب قانون باشد.

شان وضع ماده ۳۶ قانون مجازات اسلامی توسط قانون‌گذار

همچنین قانون مجازات اسلامی برای اطلاع‌رسانی جامعه از نحوه ارتکاب جرم توسط مجرم و مقدار مجازاتی که متهم مرتکب می‌شود، در سال ۹۲ یک ماده قانونی وضع کرده است. در ماده ۳۶ قانون تأکید دارد که حکم مجازات متهمان در روزنامه‌ها منتشر شود، که در واقع همان تشهیر است.

در این ماده قانونی اشاره شده است: حکم محکومیت قطعی در جرایم موجب حد محاربه و افساد فی‌الارض یا تعزیر تا درجه چهار و نیز کلاهبرداری بیش از یک میلیارد ریال در صورتی که موجب اخلاق در نظم یا امنیت نباشد، در یکی از روزنامه‌های محلی در یک نوبت منتشر می‌شود.

البته این ماده تبصره هم دارد و آن این است که انتشار حکم محکومیت قطعی در جرایم (الف - رشاء و ارتشاء ب - اختلاس پ - اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی در صورت تحصیل مال توسط مجرم یا دیگری ت - مداخله وزرا و نمایندگان مجلس و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری ث - تبانی در معاملات دولتی ج - اخذ پورسانت در معاملات خارجی ج - تعدیات مأموران دولتی نسبت به دولت ح - جرایم گمرکی خ - قاچاق کالا و ارز د - جرایم مالیاتی ذ - پولشویی ر - اخلاق در نظام اقتصادی کشور خ - تصرف غیرقانونی در اموال عمومی یا دولتی) که میزان مال موضوع جرم ارتکابی، یک میلیارد ریال یا بیش از آن باشد، الزامی است در رسانه ملی یا یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار منتشر شود.

مشخص است که قانون‌گذار آبرو و حیثیت کسی را هدف قرار نداده است و هیچ مفهومی به معنای گرداندن مجرم در انتظار استنباط نمی‌شود.

تشهیر در حقوق امروز از نظر بسیاری از حقوق‌دانان همان انتشار حکم قطعی محکومیت است، چراکه هدف از تشهیر، شناساندن مجرم به جامعه بوده است تا بزه‌کار، بزه‌دیده جدیدی را قربانی نکند. بنابراین شکل امروزی تشهیر همان انتشار حکم قطعی محکومیت یا انتشار تصاویر مجرم است که شرایط خاص خود را دارد و در جرایم مشخصی قابل اجراست، نه اینکه متهم هنوز به دادگاه نرفته و مجازاتش مشخص نشده است و هیچ محکومیتی ندارد، در سطح شهر چرخانده شود.

در دو حادثه جداگانه ۵ زن و مرد جان خود را از دست دادند و ۱۲ نفر با سوختگی شدید راهی بیمارستان شدند

انفجار گاز از اهواز تا نیشابور

معاون امداد و نجات جمعیت هلال احمر خوزستان با اشاره به انجام عملیات ۴ ساعته برای یافتن مصدومان و قربانیان بیان کرد: «باتوجه به شدت و وسعت تخریب انفجار نشت گاز ۵ قربانی و ۹ مصدوم در محل حادثه داشتیم که جهت انجام روال قانونی و ادامه روند درمان به فوریت‌های پزشکی تحویل داده شدند.» او در پایان با اشاره به اینکه «عملیات در ساعت ۱۳ به پایان رسید» گفت: «باتوجه به تغییر فصل و آغاز برودت هوا لازم است شهروندان خوزستانی حتماً کتایمی را جدی بگیرند.»

انفجار وحشتناک کپسول گاز در نیشابور

همچنین در پی انفجار گاز مایع در یک خانه مسکونی ۳ نفر دچار سوختگی شده و به بیمارستان منتقل شدند. مدیر فنی و عملیات سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی نیشابور در این رابطه گفت: «صبح یکشنبه ساعت ۷:۵۳ خیر انفجار گاز در یک خانه مسکونی به سامانه ۱۲۵ اعلام شد که بلافاصله آتش‌نشانان به محل اعزام شدند. او علت این حادثه را رپر کردن گاز پیک نیک در خانه اعلام کرد و گفت: «متأسفانه یکی از مواردی که همواره حادثه‌ساز بوده پر کردن گاز پیک نیک به روش غیراستاندارد است که تا به حال جان افراد زیادی را به خطر انداخته است و در این حادثه نیز سه نفر از اعضای خانواده دچار سوختگی شده و به بیمارستان منتقل شدند. این حادثه در حیاط خانه رخ داد و قطعاً اگر انفجار در فضای بسته اتفاق می‌افتاد منجر به تخریب و انفجار کل ساختمان می‌شد.» او ادامه گفت: «در فرآیند پر کردن گاز پیک نیک توسط همشهریان هنگام به اصطلاح هواگیری مقداری گاز از داخل لوله و مخزن به بیرون فرستاده می‌شود که این گاز از هوا سنگین‌تر بوده و روی سطوح می‌نشیند و با کمترین شعله‌های انفجاری رخ می‌دهد. افرادی که اقدام به پر کردن کپسول‌های می‌کنند به دلیل اینکه بوی گاز زیاد به مشامشان می‌خورد این بویاریشان غافل شده و در حین کار خیلی متوجه بوی گاز نمی‌شوند که همین امر باعث بروز حوادث آسناک و خطرناک می‌شود.» مدیر فنی و عملیات سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی نیشابور تأکید کرد: «پر کردن گاز پیک نیک در جایگاه‌های مخصوص و طبق اصول ایمنی انجام شود و با مراکز و مکان‌هایی که به صورت غیراستاندارد این عمل انجام می‌دهند باید برخورد شود.»

انفجار گاز در اهواز و نیشابور ۵ کشته و ۱۲ مصدوم برجای گذاشت. انفجار گاز شهری در اهواز، سرنوشت چهار مرد و یک زن را با مرگ گره زد و ۹ مصدوم برجای گذاشت. امداد نیشابور موج انفجار گاز پیک نیک با مصدومیت سه نفر همراه بود.

انفجار مرگبار

حادثه نخست در یک خانه در بازارچه عامری اهواز رخ داد که ۵ کشته و ۹ مصدوم داشت. ساعت ۸:۴۰ روز یکشنبه بیستم مهرماه در تماس تلفنی شهروندی انفجار گاز شهری در ساختمان مسکونی به سامانه ۱۲۵ اطلاع‌رسانی شد. این حادثه در یک خانه ۲ طبقه در بازارچه عامری اهواز رخ داد که بر اثر آن هر ۲ طبقه این خانه تخریب شد. هرچند شدت انفجار گاز شهری به حدی بود که سه ساختمان مسکونی و ۶ مغازه به طور کامل تخریب شدند. همچنین یک خودرو پیکان وانت در اثر انفجار واژگون و تعدادی از غرفه‌های میوه‌فروشی و خودروهای اطراف نیز دچار آسیب جدی شدند. اکیپ امداد و نجات سازمان آتش‌نشانی به سرعت در محل حاضر شدند و با ایمن‌سازی محل عملیات، آواربرداری را برای نجات افراد گرفتار شده در زیر آوار انجام دادند. در گام بعدی، تیم‌های آتش‌نشانی عملیات خود را برای مدفون‌شدگان آوار کلید زدند. در اثر این حادثه، مأموران چهار مرد و یک زن را از میان آوار بیرون کشیدند. این حادثه ۹ مصدوم داشت که مجروحان به اورژانس ۱۱۵ تحویل داده شدند. یکی از اهالی محل گفت که حدود ۱۵ مغازه و ۷ خانه خسارت دیده‌اند، البته ممکن است آمار خسارت بیشتر باشد. معاون امداد و نجات هلال احمر خوزستان در رابطه با این حادثه گفت: «در پی اعلام وقوع حادثه در محله عامری، ۴ تیم امداد و نجات جهت امداد رسانی اعزام شدند.»

صبح یکشنبه، انفجار گاز در یکی از ساختمان‌های مسکونی محله عامری رخ داد که بلافاصله تیم‌های عملیاتی هلال احمر استان خوزستان به محل اعزام شدند پس از اعلام نیاز از سوی آتش‌نشانی عوامل امدادی در ساعت ۳:۳۰ به ۹:۳۰ تیم جست‌وجو و نجات در آوار، یک تیم واکنش سریع و یک تیم امدادی سگ «آنتست» کار خود را در ساعت ۹:۲۰ برای امداد رسانی به مصدومان آغاز کردند.

کلاهبران حرفه‌ای از طریق فیشینگ حساب مردم را خالی می‌کردند

سرق‌ت از ۳۰ هزار کاربر سایت سجام

حرفه‌ای بودند. آنهایی که هوش بالایی داشتند و در مدت چند ثانیه حساب مردم را خالی می‌کردند. داستان تکراری هکرهای حرفه‌ای که با یک کلیک به پول‌های میلیونی می‌رسند، یک جست‌وجوی آدرس، یک کلیک، وارد کردن مشخصات و بعد از پیامک، خالی شدن حساب؛ این تمام سناریویی است که سال‌هاست در کشور از سوی نخبه‌های اینترنتی انجام می‌شود. حقه فیشینگ یکی از تکنیک‌های مهندسی اجتماعی برای فریب کاربران است. در این پرونده‌ها سودجویان تلاش می‌کنند با استفاده از صفحات اینترنتی جعلی، ارسال لینک‌های جعلی از طریق پیامک و ایمیل و سایر روش‌ها به اطلاعات محرمانه کاربران از جمله اطلاعات پرداخت بانکی دسترسی پیدا کنند. قربانیان این گونه پرونده‌ها در عرض چند ثانیه با حسابی خالی و پولی از دست‌رفته مواجه می‌شوند. ماجرای فیشینگ سال‌هاست که در کشور اتفاق می‌افتد. در تازه‌ترین خبر نیز پلیس فتای ناجا توانست یک باند بزرگ فیشینگ را منهدم کند. باندی که در استان‌های مختلف کشور از طریق سایتی جعلی حساب مردم را خالی می‌کردند. آنهایی که با راه‌اندازی سایت جعلی سجام، مردم را به دام می‌انداختند و آنها را فریب می‌دادند. اعضای این باند اقدامات کاملاً حرفه‌ای در بالا نگه داشتن سامانه جعلی سایت در زنجیر جست‌وجوی گوگل انجام داده بودند و هنگام مراجعه مالباختگان به سامانه تقلبی و درگاه بانکی جعلی نسبت به برداشت غیرمجاز از حساب‌های مالی متقاضیان اقدام می‌کردند.

از چند وقت پیش بود که این پرونده تحت بررسی پلیس فتای ناجا قرار گرفت. با ارجاع پرونده‌های متعدد کلاهبرداری به پلیس فتا درباره شکایت مالباختگان با ترفند جدید کلاهبرداری این پرونده تحت تحقیق قرار گرفت. در تجزیه و تحلیل فنی پرونده‌ها مشخص شد که همه مالباختگان طی روزهای مختلف با مراجعه به سامانه سجام مورد سرقت اطلاعات کارت بانکی یا همان فیشینگ و برداشت غیرمجاز از حساب‌هایشان قرار گرفته‌اند.

باتوجه به تعداد بالای این شکایات‌ها و همچنین پیچیدگی شیوه و شرکد مجرمانه، موضوع در کارگروه ویژه پلیس فتا مطرح شد. اقدامات فنی و عملیاتی علیه مجرم یا مجرمان با استفاده از تیم کارشناسان فنی و باتجربه پلیس فتا آغاز شد. در ادامه پس

از تحقیقات بالا در این باره در نهایت رد پای یکی از مجرمان در استان زنجان کشف شد. پلیس فتای استان با کنار هم قرار دادن سایر شواهد و سرنخ‌های موجود در پرونده مجرمان همچون نام‌ها و هم‌کاری و هماهنگی مناسب با دادستان استان زنجان اقدامات عملیاتی برای دستگیری این مجرم و سایر مجرمان و متهمان پرونده آغاز شد. در ادامه هفت مجرم زن و مرد در استان‌های مختلف شناسایی شدند. در نهایت با انجام اقدامات تعقیب و مراقبت همه مجرمان به انضمام سرشاخه اصلی این باند شناسایی و دستگیر شدند و این باند بزرگ نیز متلاشی شد. هنگام دستگیری مجرمان، بانک اطلاعاتی از ۳۰ هزار حساب مردم و سه خودرو به انضمام ۱۲ گوشی تلفن همراه و سه لپ‌تاپ کشف شد. با جمع‌بندی پرونده‌های قضائی مرجوعه به پلیس فتا کلاهبرداری از یک هزار و ۴۰۰ نفر از متقاضیان با مبلغ بیش از ۱۰۰ میلیارد ریال محرز شد.

سردار وحید معید، رئیس پلیس فتای ناجا ضمن اعلام این خبر، جزئیات دیگری از این پرونده روایت کرد: «اعضای این تیم هفت نفره که دانش فنی بالایی در امور رایانه‌ای و فنی داشتند، با ایجاد سایت جعلی کاملاً مشابه با سامانه سجام و نیز اقدامات کاملاً حرفه‌ای در بالا نگه داشتن سامانه جعلی مذکور در زنجیر جست‌وجوی گوگل هنگام مراجعه متقاضیان به سامانه تقلبی و درگاه بانکی جعلی نسبت به برداشت غیرمجاز از حساب‌های مالی آنان اقدام می‌کردند.»

این مقام ارشد انتظامی از هموطنان خواست در صورت داشتن شکوییه قضائی مشابه موارد گفته‌شده با مراجعه به پلیس فتای محل سکونت پیگیر امور قضائی خود باشند.

او گفت: «همه کاربران فضای مجازی در هنگام نیاز با مراجعه به سایت‌های مشابه به جهت امور ثبت‌نامی به منظور جلوگیری از حوادث مشابه، حتماً آدرس کامل را، خود یا به کمک افراد مطلع و مورد اطمینان در نوار آدرس URL وارد کنند و هرگز برای دسترسی به سایت‌های مختلف از سامانه جست‌وجوی گوگل استفاده نکنند. عموم مردم می‌توانند در صورت مواجهه با موارد مشکوک، گزارشات خود را به آدرس سایت پلیس فتا WWW.CYBERPOLICE.IR قسمت ثبت گزارشات مردمی برای رسیدگی ارسال کنند.»